

Arkivsak

26/17077-1

Sakshandsamar

Ellen Rodvang

Saksgang

Hovedutvalg for kultur, reiseliv og
frivillighet

Møtedato

14.10.2026

Søknadar om drifts- og investeringstilskot i kulturfeltet 2027

Innstilling frå fylkesdirektøren

1. Saka om søknader om drifts- og investeringstilskot i kulturfeltet 2027 tas til orientering.
2. Søknadar om auka drifts- og investeringstilskot blir vurdert i samanheng med budsjettbehandlinga frå fylkesdirektøren, i saka om handlings- og økonomiplan 2027-2030.

Bakgrunn og saksgang

I hovudutval for kultur, reiseliv og frivillighet (HKRF) sak 6/24 vart det vedteke at:

1. Frist for mottak av søknader om auka driftsstøtte og investeringsmidlar frå kulturinstitusjonar med driftstilskot blir sette til 1. juni kvart år.
2. Rutine beskriven i alternativ 1 blir valt som praksis for arbeidet med søknader.

Rutine 1: Fylkesdirektøren mottar og gjer ei fagleg vurdering av søknadene. Den administrative vurderinga og prioriteringa blir lagd fram som sak for hovudutvalet i same møte som forslaget til budsjett og handlingsprogram blir lagd fram frå fylkesdirektøren. I saka blir det også rapportert for om søknaden er vareteken i budsjettforslaget eller ikkje.

Det er motteke 9 søknader om drifts- og investeringstilskot for 2027 frå kulturinstitusjonar og organisasjonar innan 1. juni 2026.

Saka går til hovudutval for kultur, reiseliv og frivillighet som gjer endeleg vedtak i saka. Saksframlegget vil følgje som vedlegg til handlings- og økonomiplanen når den kjem til politisk handsaming.

Saksopplysningar

Den samla summen i søknadane om drifts- og investeringstilskot frå eksterne aktørar er på til saman 50 544 000 kroner. Fordi budsjettforslaget frå fylkesdirektøren ikkje er klart enno, er det ikkje mogleg å seie noko om det er funne rom i budsjettforslaget i denne saka.

Tabell over innkomne søknader om økt driftstilskot frå 2027 i fagleg prioritert rekkjefølgje:

Søknadar om driftstilskot 2027

Aktør	Behov
1 Norsk Industriarbeidermuseum	5 000 000
2 Telemark museum/Henrik Ibsen museum	1 244 000
3 Telemark kunstsenter	550 000
4 Kunsthall Grenland med Verksted 1400	250 000
5 Vest-Telemark museum	1 000 000
6 NFF Telemark	500 000
Sum	<u>8 544 000</u>

Kort oppsummering av søknadene om auka driftstilskot med nokre tilleggsopplysningar følgjer. Søknadene er og vedlagde i sin heilskap.

Norsk Industriarbeidermuseum (NIA)

NIA søker om at driftstilskotet deira samla skal komme opp på 9 millionar kroner i 2027. Det vil si omlag 5 millionar kroner meir enn tilskotet for 2026. Museet peiker på i søknaden at samfunnsoppdrag, aktivitetsnivå og forvaltningsansvar har økt betydeleg over tid, utan at dei fylkeskommunale driftsrammene er justert tilsvarende. Dei knyt behovet for auka tilskot opp mot økte besøkstal, forsvarleg drift av Rjukanbanen, behov for styrking av Telemark kunstmuseum som regionalt kunstmuseum, meir midlar til bygningsvern og til flytting av Verdsarvsenteret og Telemark kunstmuseum. NIA søker og staten om auka driftstilskot. NIA er det konsoliderte museet i Telemark som får minst driftstilskot av fylkeskommunen, men mest frå staten. Det har samanheng med at det ble etablert som eit museum med eit spesielt nasjonalt ansvar for å ta vare på industriarbeidarhistoria.

Telemark museum/Henrik Ibsen museum

Søknaden gjelder driftstilskot til det nye heilårsopne museet, Henrik Ibsen museum på Venstøp i Skien. Telemark fylkeskommune har gjeve tilskot til investeringa i utviklings- og tilbakeføringsprosjektet saman med staten og vertskommunen Skien. Museet har søkt om driftstilskot saman med investeringstilskot i alle søknadane frå 2023 til i dag. Nytt driftsbehov for museet er på til saman 4 488 000 kroner. Det auka behovet er knytt til byggdrift (FDV-kostnader) og behov for auke på teknisk og fagleg stab knytt til drift av bygg og heilårs museumsdrift. Staten la inn sin del frå 2025 på 2 millionar til årleg drift. Museet søker Skien kommune om same sum som fylkeskommunen. Nye Henrik Ibsen museum skal opnast for publikum i 2028, i jubileumsåret 200 år etter dramatikarens fødsel. Fylkeskommunen gjer i dag eit tilskot på 8 617 000 kroner som går til museumsdrifta på heile det konsoliderte museet: Brekkeparken – det gamle fylkesmuseet, Ulefos Hovedgaard, Porselensmuseet, Berg-Kragerø museum, Kittelsenhuset og Henrik Ibsen museum.

Telemark Kunstsenter (TKS)

TKS søker om 550 000 kroner i auka driftsstøtte for 2027. TKS er eit regionalt, kunstnarstyrt senter for visuell kunst, og ein del av eit nasjonalt nettverk med 15 kunstsenter. Sidan 1990-talet har kunstsentera i Noreg vore definerte som eit regionalt ansvar, og sentra får per i dag ikkje statstilskot. I 2023 vart driftstilskotet frå fylkeskommunen auka med 600 000 kroner. Senteret fekk 2 639 500 kroner i tilskot frå fylkeskommunen for 2026. Skien kommune er vertskommune og yter eit årleg tilskot på 619 000 kroner, i tillegg til husleige verdsett til 1 091 500 kroner (tal frå 2025). Fram til og med 2024 dekte kommunen også driftskostnadene for bygget, på 580 000 kroner per år. På bakgrunn av ei politisk bestilling vart kunstsenteret i 2025 fakturert for straumutgifter på 200 000 kroner, medan dei i 2026 overtok heile kostnaden for drifta av bygget. Det er på denne bakgrunnen at TKS søker fylkeskommunen om 550 000 kroner i auka tilskot.

Kunsthall Grenland

Kunsthall Grenland søker om ei auke i driftstilskotet på 250 000 kroner. Sidan Ælvespeilet opna i 2013, har kunsthallen hatt lokale for visning av kunst der. I februar 2022 opna dei også porselensverkstaden *1400 grader*, i lokala til Porsgrunds Porselænsfabrik (PP) og Porselensmuseet/Telemark museum. Kunsthallen valde porselen og samtidskeramikk som nytt satsingsområde. Tilskot frå Sparebankstiftelsen Telemark, Sparebankstiftelsen DNB og arenaordninga til Norsk Kulturråd bidrog til realiseringa, og samlokaliseringa har ført til auka aktivitet og samarbeid for aktørane på PP. Denne satsinga har ført til at tilskotet til kunsthallen frå Norsk Kulturråd har auka monaleg dei tre siste åra, frå 600 000 kroner i 2023 til 1 100 000 kroner i 2026. Kunsthallen utvidar no verksemda med *Ovnsvakta*, ein fleirfunksjonsarena med vedfyrt keramikkovn og areal for verkstader. Sjølv etableringa er fullfinansiert gjennom støtte frå Sparebankstiftelsen Telemark og Kulturrådet. Fylkeskommunen har gitt tilskot til Kunsthall Grenland sidan oppstarten, og aktøren får 349 000 kroner i driftstilskot for 2026, i tillegg til 350 000 kroner frå Regionale kulturfond til prosjektet *Kunstløypa*. Driftstilskotet til kunsthallen frå Kulturdirektoratet er fasa ut.

Vest- Telemark museum (VTM)

Vest-Telemark museum søker fylkeskommunen om eit auka driftstilskot på 1 million kroner. Styrkinga av driftsmidlane vil gå til museets eige vedlikehald på bygningar, med utviding av staben av tradisjonshandverkarar og kjøp av tenester. Dei har og søkt tidlegare år til same formål. VTM vart løyvd 2 000 000 kroner til eige bygningsvern i eit eingongstilskot i statsbudsjettet for 2024. Vinje kommune har auka sitt driftstilskot i 2025 og 2026 til VTM og har intensjon om vidare opptrapping dei neste åra. VTM fekk ein auke i tilskotet sitt på 1 000 000 kroner i 2025 og fekk til saman 4 732 000 kroner i tilskot frå Telemark fylkeskommune i 2025. I 2026 auka dette tilskotet med ytterlegare 500 000 kroner til 5 232 000 kroner i årleg tilskot. Auken i tilskotet skal gå til rådgjevingstenester knytt til bygningsvern i Telemark og er forankra i vedtak i FT-sak 146/24 og 160/24.

Norges Fotballforbund (NFF) – Telemark

NFF Telemark søker om tilskot til vidareføring og utvikling av konseptet *Æresgjesten* for perioden 2027–2029. Æresgjesten vart etablert gjennom avtalen Telemark fylkeskommune

inngjekk med Odd Ballklubb i 2012, og fylkeskommunen har sidan støtta prosjektet. NFF Telemark tok etter kvart over prosjektet. Æresgjesten har lagt til rette for ein møte- og dialogarena mellom politikk, idrett og frivilligheit, innramma av ei felles fotballoppleving. Breddefotballklubbar blir inviterte til Skagerak Arena som æresgjester på heimekampane til Odd Ballklubb. Alle spelarar, trenarar, lagleiarar og andre i breiddeklubbane får invitasjon. I tillegg blir styra i klubbane inviterte til eit møte med servering i forkant av kampen, der dei møter fylkespolitikarar, lokalpolitikarar frå eigen kommune, fotballkrinsen og representantar frå Odd. Alt er gratis for gjestane. NFF Telemark vil vidareutvikle konseptet og har, i samarbeid med andre aktørar, utvikla satsinga under namnet *Folkefesten*. Fokuset er på færre, men større arrangement. Ambisjonen er å skape fire store folkefestar på Skagerak Arena, der mange klubbar og kommunar blir inviterte samtidig, i staden for dagens ordning med ti møteplassar for éin kommune om gongen. Dei søkjer om totalt 1,5 millionar kroner over tre år.

Tabell over innkomne søknadar om investeringstilskot i fagleg prioritert rekkjefølgje:

Søknadar om investeringstilskot 2027-2029

Aktør	Behov
1 Grenland friteater	20 000 000
2 DNT Telemark	15 000 000
3 Norsk Industriadbeidermuseum	7 000 000
Sum	<u>42 000 000</u>

Kort oppsummering av søknadene om investeringstilskot følgjer. Søknadene er og vedlagde i sin heilskap.

Grenland friteater - Teaterparken

Søknaden på 20 millionar kroner er til bygging av Teaterparken i Porsgrunn. Dette er ei oppdatering av tidlegare søknader til fylkeskommunen. Sidan førre søknad er reguleringsplanen for området vedteken, og i tillegg er fleire tekniske avklaringar gjorde. Arbeidet med detaljprosjektering, anskaffingsstrategi og konkurransegrunnlag er vidareført, prosjektorganiseringa er styrkt, og samarbeidet med andre aktørar i området er avklart. Teaterparken skal bli ein moderne og fleksibel arena for fri scenekunst, produksjon, residensverksemd, kompetanseutvikling og publikumsretta aktivitetar. Bygget vil utgjere ein del av den regionale infrastrukturen på kulturfeltet, og vil kunne nyttast av kunstnarar, produsentar, kulturorganisasjonar, publikum og samarbeidspartnarar frå heile fylket. Det vil gi rom for produksjon, visning, kompetansedeling og nye samarbeid. Prosjektet byggjer på eit spleiselag mellom staten, fylkeskommunen, kommunen og private finansieringskjelder, og staten har løyvd 26 millionar kroner. Hovudplanen for prosjektet legg opp til at Teaterparken skal opne i 2029. Framdrifta føreset at dei offentlege finansieringsbidraga blir avklarte i tide til anbods- og kontraktsfasen.

Som oppfølging av verbalvedtaket i fylkestinget i desember 2025 vil det bli lagt fram ei eiga politisk sak om Teaterparken.

DNT- Telemark - Gaustatoppen turisthytte

DNT Telemark søker Telemark fylkeskommune om 15 millionar kroner i investeringstilskot til fornying av Gaustatoppen turisthytte. Totalramma på prosjektet er 50 millionar kroner og planlagd byggjearbeid er 2027/2028 føresett at ein får reguleringsgodkjenning og prosjektet fullfinansiert. Denne søknaden er ei fornying av søknaden 20.06.2025.

Målet er å ruste hytta for framtida, med auka overnattingskapasitet og tilrettelagt for heilårsdrift. Med over 100 000 årlege besøkjande er ikkje dagens kapasitet og fasilitetar gode nok, samtidig som hytta har store vedlikehaldsbehov. DNT legg vekt på at tryggleik, berekraft og kulturmiljø skal varetakast, og dei vil velje miljøvennlege og berekraftige løysingar i prosjektet. DNT Telemark har ein samarbeidsavtale med Telemark fylkeskommune og får årleg driftstilskot. Prosjektet vil vere med å støtte opp om friluftsliv, folkehelse og reiseliv i Telemark i tråd med Telemarksplanen, og den nye kultur- og reiselivsstrategien som no er vedteke. Prosjektet skal sikra varige og tilgjengelege naturopplevingar for alle – også kommande generasjonar. Det legg til rette for trygg ferdsel, styrkt beredskap, betre vertskap og ei framtidsretta satsing på friluftsliv, frivilligheit og verdiskaping i fjellet. Det ble gitt 150 000 kroner i støtte til ferdigstilling av forarbeid og planarbeid i 2025.

Som oppfølging av verbalvedtaket i fylkestinget i desember 2025 vil det bli lagt fram ei eiga politisk sak om Teaterparken.

Norsk industriarbeidermuseum (NIA) – Verdsarvsenter og Telemark Kunstmuseum

NIA søker Telemark fylkeskommune om 7 millionar kroner til fase 1 av eit samla utviklingsprosjekt for Verdsarvsenter og Telemark Kunstmuseum i Hydroparken på Notodden. Fase 1 gjeld flytting av verdsarvsenteret og etablering av resepsjon og inngang i eige bygg der verdsarven skal presenterast og formidlast. Fase 2 gjeld flytting, ombygging og innreiing av Telemark kunstmuseum. Heile prosjektet har ei estimert total kostnadsramme på 70 millionar kroner. Prosjektet skal gi nye moderne publikums- og formidlingslokaler i gammal industriarkitektur og er forankra i Rjukan – Notodden Industriarv (UNESCO). Dei peikar på at den nye plasseringa vil gje betre tilgjenge for besøkande, og nærleiken til vidaregåande skule gje ein tydeleg rolle som framtidig kompetansearena for bygningsvern - støyp og betong. Prosjektet har til nå fått inn 5 millionar kroner av Riksantikvaren med fleir og 1,5 millionar kroner gjennom spillemiddelordninga. Dei søker og ordninga for nasjonale kulturbygg. Dei peikar på i søknaden at eit regional bidrag er avgjerande for å utløyse vidare ekstern medfinansiering.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvensar

Saka er ei orienteringssak, ho har derfor ingen økonomiske, administrative eller juridiske konsekvensar.

Konsekvensar for fylkets klimamål og FNs berekraftsmål

Saka er ei orienteringssak, ho har derfor ingen konsekvensar for klimamålet i fylket eller FNs berekraftsmål.

Vurderinga til fylkesdirektøren

Kulturinstitusjonane med statleg driftstilskot er ryggrada i Telemark sitt kulturliv. Institusjonane og organisasjonane som står på søkjarlista representerer kulturarbeidsplassar som jobbar dedikerte med stadutvikling, inkludering, besøksnæring og attraksjon kvar einaste dag. Dei sørgjer for at innbyggjarar i alle delar av fylket har høve til å skape, vise fram og oppleve kultur av høg kvalitet, i tråd med måla i den nyleg vedtekne kultur- og reiselivsstrategien.

Kulturfeltet er eit område der fylkeskommunen er ønskt for koordinering og felles utvikling. Rolla som utviklingsaktør er viktig fordi ho bidreg til både regional og berekraftig vekst, identitet og samfunnsengasjement. Ved å støtte kulturorganisasjonar, -institusjonar og kulturelle infrastrukturprosjekt, kan fylkeskommunen skape arbeidsplassar, forbetre livskvaliteten og fremje kreativ innovasjon. Dette styrkjer konkurranseevna til regionen og gjer den meir attraktiv for både innbyggjarar og investorar. Ved å støtte kulturelle initiativ, bidreg fylkeskommunen også til å skape levande og inkluderande lokalsamfunn med sosialt samhald og dermed auka bulyst i regionen, i tråd med måla i Telemarksplanen og strategi for kultur og reiseliv – *det som gjer oss til oss*.

Søknader om driftstilskott

Musea er nokre av dei mest komplekse institusjonane me har med store forvaltnings- og bevaringsoppgåver knytt til freda og verneverdige anlegg, bygg og samlingar - med høge krav til forvaltninga, til publikumsarbeidet og til relevant fornying. Når fylkesdirektøren sett driftssøknaden til **Norsk Industriarbeidermuseum** øvst på prioriteringslista er det ei anerkjenning av at museet har fått tilført mange nye oppgåver gjennom mange år og der ein ser at mellom anna forvaltningsoppgåver knytt til verdsarven ikkje kan bli løyst innanfor dagens driftstilskott. Eitkvart løft vil vere av betydning og vil sende eit viktig signal til staten.

Nye **Henrik Ibsen museum** er eit godt forankra prosjekt der både stat, fylkeskommune, kommune og private stiftelsar har gått saman om eit løft i forbindelse med 200- års jubileet for dramatikarens fødsel i 2028. Prosjektet er i rute. Når staten har gått inn med sin del av driftstilskottet er det ein forventning om at og fylkeskommune og kommune bidreg med sin del slik at det nye museet kan driftast.

Telemark kunstsenter (TKS) er ein viktig regional institusjon, både for medlemmer - dei profesjonelle kunstnarane i Telemark, for publikum, kommunar og det regionale nivået. Mellom anna rettleier kunstsenteret kommunane på kunst i offentleg rom, lagar opplegg for den kulturelle skolesekken, driv kurs og tilbyr kompetanseheving for medlemmane sine. Ikkje minst er TKS eit viktig utstillingsvindaue for dei. Skien kommune har kutta i støtta til TKS. Det kan føre til reduksjon av driftsnivået, med kutt i publikumstilbod og nedbemanning i ei allereie liten stab som konsekvens. Fylkesdirektøren ser svært alvorleg på situasjonen, men har likevel valt å prioritere kunstsenteret etter dei to musea. Grunnen er mellom anna at kunstsenteret fekk ein auke på 600 000 kroner i tilskotet frå fylkeskommunen frå 2023, og at museas forvaltningsoppgåver vurderast som enda større og meir presserande å løyse.

Grenland Kunsthalls nye verkstad har gitt eit utvida driftsgrunnlag som eit unikt produksjons- og nettverkssenter for samtidskeramikk. Porselensverkstaden, Porselensmuseet og Porselensfabrikken styrkjer kvarandre gjensidig. Til saman har dei stor betydning for å ta vare

på porselenstradisjonane i regionen, og dei bidreg til at publikum får eit nyskapande kulturtilbod. Fylkesdirektøren ser dette som ei viktig satsing, og anerkjenner behovet for auka driftsstøtte for å kunne drive dei tre visningsarenaene. Dei har ikkje fått annan auke i driftstilskotet frå fylkeskommunen sidan 2013 enn indeksregulering. På kunstfeltet vurderast likevel Telemark kunstsenter sin driftssituasjon å vere meir alvorleg.

Når det gjeld **Vest-Telemark museum** anerkjenn fylkesdirektøren at det er eit behov knytt til bevaring og vedlikehald av ein stor, antikvarisk og verdifull bygningsmasse ved museet. Dette gjeld alle dei tre store konsoliderte musea i Telemark. Vest-Telemark museum har fått ein auke til drifta si i 2025 og 2026. I den faglege prioriteringa er derfor Vest-Telemark museum prioritert lågt i møtet med så mange presserande behov.

Æresgjesten/Folkefesten. Det er på bakgrunn av den lange driftsperioden frå 2012 at søknaden er vurdert som meir driftssøknad enn prosjektsøknad og blir lagt fram i denne samanhengen. Arrangementa vil kunne bidra til auka merksemd om tema som samsvarer med strategien vår for kultur og reiseliv. Æresgjesten har vore ein god møteplass og det er positivt at NFF Telemark vil fornye seg og tilpasse til dagens behov. Fylkesdirektøren meiner likevel at i konkurransen om knappe midlar, kan ikkje denne prioriterast.

Søknader om investeringstilskot:

Fylkesdirektøren ser på løyvinga frå staten på 26 millionar kroner til **Teaterparken** som ei tydeleg anerkjening av prosjektet. Porsgrunn kommune har og gått inn med investeringsmidlar. Etableringa av Teaterparken vil styrkje Telemark som eit regionalt, nasjonalt og internasjonalt tyngdepunkt for scenekunst. Eit positivt vedtak frå Telemark vil utløyse resten av finansieringa og sikre den nødvendige finansielle avklaringa før anbods- og byggjefasen. Dette prosjektet har komen nærast realisering av dei tre og bør derfor prioriterast høgst.

DNT Telemark er ein av dei viktigaste samarbeidspartnarane til Telemark fylkeskommune på friluftslivsfeltet. Gaustatoppen er eit landemerke og har vore ein attraksjon i over 200 år. Det at DNT Telemark no ønskjer å ruste opp turisthytta for besøkjande, tilsette og lokalbefolkninga ser fylkesdirektøren på som svært positivt. Det er eit av dei viktigaste regionale og nasjonale friluftslivsanlegga i Telemark. Prosjektet har komen langt prosessuelt, men har ikkje annan finansiering på plass. Eit investeringstilskot frå fylkeskommune vil vere viktig for mål om byggjestart 2027/2028.

Prosjektet **Verdsarvsenter og Telemark Kunstmuseum** i Hydroparken er ein regional satsing med potensiale. Det samlar kulturfunksjonar i eit nasjonal og internasjonalt viktig anlegg og bidreg til å ta vare på og formidle bygningsmassen i Hydroparken. Prosjektet vurderast til å gi økt tilgjengelegheit og betre utstillingsareal. Fylkesdirektøren ser dette som eit godt og spanande prosjekt, men som har komen kortare prosessuelt enn dei to andre prosjekta.

Vedlegg: To søknadar frå Norsk industriarbeidermuseum, søknadar frå Telemark museum, Grenland friteater, Vest-Telemark museum, Norsk Fotballforbund – Telemark, Telemark kunstsenter, Kunsthall Grenland og DNT-Telemark26_03751-2 Søknad om økt driftstilskudd for Norsk Industriarbeidermuseum 865052_2_1

26_12613-1 Søknad om prosjektmidler for Norsk Industriarbeidermuseum - Hydroparken
Notodden 869051_1_1
24_04322-4 Søknad om økt driftsstøtte Henrik Ibsen museum 861755_2_1
_26_03459-3 Driftsstøtte søknad Telemark fylkeskommune 2027 861921_2_1
_26_12140-1 Telemark fylkeskommune søknad 2027 859859_2_1
Søknad investeringsstøtte Teaterparken TFK 2026
25_10870-10 Søknad om investeringstilskudd til fornyelse av Gaustatoppen turisthytte 28.05.26
859280_2_1 (2)
26_12223-1 Budsjettsøknad 2027 Tfk 861727_2_1 (1)
~ 26_12224-1 Søknad fra NFF Telemark om økonomisk støtte til Folkefesten 861737_2_1